Алалия

тіл мүкістіктерінің ішіндегі ең ауыр түріне жатады. Мүкістіктің мұндай түріне шалдыққан баланың сөйлеу тілі іс жүзінде қатынас құралы бола алмайды. Баланың ана құрсағында және сәбилік кезде дамуындағы ми қабығының сөйлеу орталықтарына табиғи байланыстардың бұзылу әсерінен сөйлеуінің дамымауы немесе мүлдем болмауы деген сөз. Алалия сөйлеудің болмауы, сөйлей алмау деген мағынаны білдіреді.

Алали

бас ми қабығының тіл аймақтарының жастайынан зақымдануы әсерінен баланың сөйлеу тілінің жіктілмеу немесе мүлдем дамымауы. Статистика бойынша алалия 1% мектеп жасына дейінгі балаларда, 0,2-0,6 % оқушы балаларда байқалады. Ұл балаларда қыздарға қарағанда 2 есе көп байқалады. Берілген бұзылудың негізінде тіл қозғаушы мен тіл есту аймақтарының толымсыздығы жатыр. Алалияда негізгі басталу қабынушы және алиментарно трофикалық ауыспалы патологиялық процестер жатыр. Бұл процестер баланың жатыр ішінде немесе дамуының ерте кезеңінде болады

Алалияның пайда болуының себебтері:

интоксинация

энцефалит

менингит

ми затының диффузиялық зақымдануынан

тұқымқуалаушылық

соматикалық аурудың әсерінен

орталық нерв жүйесінің жұқаруынан

- Алалияның екі формасы бар: моторлық сенсорлық тіл- есту анализаторының орталық бөлігінің толымсыз жұмысы жатады. Баланың физиологиялық естуі сақталған бірақ, ол акустикалық дыбыс сигналдарын сараптауға қабілетсіз, сөйтіп оның негізінде тілді түсінбеу жатады. Тіл қозғау анализаторының аналитико – синтетикалық қызметінің бұзылуы жатыр.
-

- Моторлы алалия афферентті эфферентті бала жеке дыбысты айта алмайды, қажетті артикуляциялық тұрысты табуда қиналады. бала бір артикуляциядан екіншісіне көшуде қиналады, тілдің бір қалыптылығы бұзылады.
-

- Алалияны түзетуде негізгі зейін тілді белсенді дамыту мен балалардың сөздің қорын молайтуға бағытталғап. Сенсорлы алалияда жұмыс мазмұнына дыбыс айтуды оқыту, тіл дыбыстарын есту бойынша топтастыру, сөзді фонематикалық талдаудағыларын қалыптастыруға, сөздің фонематикалық құрылымы туралы түсініктеріне тәрбиелеуге бағытталған. Алалияны түзету:
-

- Фонематикалық жүйені қалыптастырудың кезеңдері оқытуға дейінгі оқуға үйрету процесі кезінде
-

- Моторлы алалия кезінде тіл дамыту жұмыстары келесі бағытта: тілді түсінуді дамыту өздік тілді дамыту айтылатын тіл элементтерін жақсарту

- Алалияның барлық түрлерінде түзету процесі сақталған анализаторларға сүйену керек: көру есту тіл қозғаушы
-